

Anne Holt
Hoogtelijn

2010
Stichting Uitgeverij XL
Den Haag

0 – Op de schaal van Beaufort

Kenmerken van de wind in de bergen:

windstil, 0,0-0,2 meter per seconde.

Sneeuwvlokken vallen ongeveer loodrecht omlaag, meestal in een schommelende beweging.

1

Aangezien alleen de machinist omkwam, kun je het geen echte ramp noemen. Er bevonden zich tweehonderdnegenenzestig mensen aan boord toen de trein, als gevolg van een meteorologisch fenomeen dat ik nog niet helemaal heb begrepen, ontspoorde en de tunnel door de Finsenuit miste. Eén dode machinist maakte slechts 0,37 procent uit van een dergelijke hoeveelheid mensen. De omstandigheden in aanmerking genomen, hadden wij met andere woorden dus ongelooflijk veel geluk. Hoewel er bij de botsing met de berg veel mensen gewond raakten, ging het vooral om lichte verwondingen. Arm- en beenbreuken. Hersenschuddingen. Schrammen, schaaf- en snijwonden natuurlijk. Er was nauwelijks iemand aan boord die geen verwondingen opliep bij het ongeluk. Maar dus slechts één dodelijk slachtoffer. Van het geschreeuw dat in de minuten na het ongeluk door de trein klonk, had je echter de indruk kunnen

krijgen dat het hier om een echte ramp ging. Zelf zei ik lange tijd niets. Ik was ervan overtuigd dat ik één van slechts weinige overlevenden was en bovendien lag er een wildvreemde baby op mijn schoot. Het kind kwam tijdens de klap van achter mij door de lucht aan, schampte mijn schouder en trof de wand vlak voor mijn rolstoel, waarna het met een plof op mijn schoot landde. In een reflex sloeg ik mijn armen om het krijsende bundeltje heen. Ik begon weer te ademen en rook de droge geur van sneeuw.

De temperatuur zakte in een opmerkelijk korte tijd van een onbehaaglijke, statische warmte tot een ijzige kou. De trein helde opzij. Niet zo erg, maar voldoende om ervoor te zorgen dat mijn schouder pijn deed. Ik zat links in de coupé, als enige rolstoelgebruiker in de hele trein. Een grijswitte muur drukte aan mijn kant tegen de ramen. Ik besepte dat de metersdikke sneeuwlaag ons had gered. Zonder die sneeuw was de trein gekanteld.

De kou was verlammend. Al in Hønefoss had ik mijn trui uitgetrokken. Nu droeg ik slechts een dun T-shirtje en drukte ik een baby tegen mijn borst, terwijl ik constateerde dat de sneeuw naar binnen kwam. De naakte huid van mijn armen was al zo ver afgekoeld dat de wervelende, blauwwitte vlokken er een koude seconde op bleven liggen voordat ze smol-

ten. Langs de hele rechterkant van de treinwagon waren de ruiten gebroken.

De wind moest zijn aangewakkerd in de weinige minuten die verstreken waren sinds we op het station van Finse waren gestopt. Slechts twee mensen waren uitgestapt. Ik had gezien hoe ze voorovergebogen tegen de wind in liepen toen ze over het peron naar de ingang van het hotel strompelden, maar het had niet erger geleken dan een doorsnee storm in het hooggebergte. Waar ik nu zat, met mijn trui stevig om de baby gepakt en niet in staat me naar mijn jack uit te strekken, was ik bang dat de wind zo hevig was en de sneeuw zo koud dat ik binnen korte tijd dood zou vriezen. Ik boog me zo goed en zo kwaad als het ging over de baby heen. Nu het allemaal voorbij is, kan ik eigenlijk niet zeggen hoe lang ik zo zat, zonder met iemand contact te hebben, zonder iets te zeggen, met het gegil van de andere passagiers als losgerukte repen geluid in het compacte kabaal van de storm. Misschien waren het tien minuten. Misschien maar een paar seconden.

‘Sara!’

Een vrouw keek woedend naar mij en het kind, dat van top tot teen in het roze was, van het truitje tot de piepkleine sokjes. Ook haar kleine vuistjes, die ik met mijn handen probeerde te beschermen, en het

nijdige gezichtje dat maar bleef schreeuwen, hadden een heldere, lichtrode kleur.

Maar het gezicht van de moeder was vuurrood. Een diepe snee op haar voorhoofd had flink gebloed. Dat weerhield haar er niet van het meisje uit mijn armen te grissen. Mijn trui viel op de grond. De vrouw sloeg een deken om haar dochter heen, zo ervaren en snel dat dit onmogelijk haar eerste kind kon zijn. Ze stopte het hoofdje weg in de deken, drukte het bundeltje tegen haar borst en schreeuwde beschuldigend tegen mij: 'Ik viel! Ik liep naar voren in de wagon en toen viel ik!'

'Het is al goed,' zei ik langzaam. Mijn lippen waren zo stijf dat ik moeite had met praten. 'Je kind mankeert niets, voorzover ik kan zien.'

'Ik struikelde,' huilde de moeder en ze schopte naar me zonder me te raken. 'Sara viel uit mijn armen. Ze viel!'

Bevrijd van het lastige kind, pakte ik mijn trui van de vloer en trok die aan. Hoewel ik op weg was naar Bergen, waar slagregens en twee graden boven nul wachtten, had ik een dik donsjack meegenomen. Uiteindelijk wist ik dat van het haakje te krijgen, waar het wonderbaarlijk genoeg nog steeds aan hing. Bij gebrek aan een muts knoopte ik mijn sjaal om mijn hoofd. Wanten had ik niet.

'Rustig maar,' zei ik, terwijl ik mijn handen in mijn

mouwen stak. 'Sara huilt. Dat is een goed teken, denk ik. Het is erger met...'

Ik knikte naar haar voorhoofd. Ze zag het niet. Het kind krijste nog steeds en werd er niet rustiger op toen haar moeder haar onder haar veel te krappe bontjas probeerde te proppen. Er stroomde nog steeds bloed uit haar voorhoofd en ik durf te wedden dat het bevroren was voordat het de schuine vloer bereikte, die nu glad was van sneeuw en bloed en ijs. Iemand had op een pak sinaasappelsap getrapt. De gele ijsbol lag als een grote eierdooier tussen al het wit.

De warmte kwam niet terug in mijn lichaam. Integendeel, het leek alsof de dikkere kleren het alleen maar erger maakten. De gevoelloosheid verdween weliswaar stukje bij beetje, maar er was een mescherpe tinteling in mijn huid voor in de plaats gekomen. Ik rilde zo hevig dat ik mijn kaken op elkaar moest klemmen om niet op mijn tong te bijten. Het liefst van alles had ik mijn rolstoel gedraaid om gezichten te kunnen koppelen aan al het geschreeuw, aan het gehuil van een vrouw die zich vlak achter mij moest bevinden en aan de aaneenschakeling van vloeken en verwensingen van iemand die klonk als een puber met de baard in de keel. Ik wilde proberen uit te vinden hoeveel doden er waren, hoe ernstig de overlevenden gewond waren en of het op de een of

andere manier mogelijk was om de ramen dicht te doen, waar de wind met de seconde harder door naar binnen leek te komen.

Ik wilde me omdraaien, maar had de fut niet om mijn handen uit mijn mouwen te steken.

Ik wilde op mijn horloge kijken, maar de gedachte aan kou tegen mijn huid was onverdraaglijk. De tijd stond me net zo onduidelijk voor ogen als de sneeuwvlokken buiten het treinstel: één grijze chaos met blauwige strepen van de tl-buizen in de coupé die nu waren gaan flikkeren. Ik begreep niet dat het mogelijk was om het zo koud te hebben. Er moest sinds de botsing meer tijd verstreken zijn dan ik dacht. En het moest ook kouder zijn dan de machinist via de intercom had gemeld, vlak voordat we in Finse waren gestopt. Hij had de rokers gewaarschuwd, het vror twintig graden en het was niet erg verstandig om van de gelegenheid gebruik te maken om even snel twee minuten op het perron een sigaretje op te steken. Hij moest zich vergist hebben. Ik had wel vaker min twintig meegemaakt, maar het had nooit zo aangevoeld als nu. Dit waren moordende vorstgraden en mijn armen weigerden te gehoorzamen toen ik toch besloot te kijken hoe laat het was.

‘Hallo daar!’

Een man had de automatische glazen deuren van de bagageruimte opengetrokken. Hij stond wijdbeens

op de hellende vloer, gekleed in een sneeuwscooterpak, een enorme leren muts met oorbeschermers en een knalgele sneeuwbril.

‘Ik kom jullie redden,’ brulde hij, terwijl hij zijn bril omlaagtrok. ‘Rustig maar! Het is maar een klein stukje naar het hotel!’

Wat slechts één man in deze coupé vol jammerende mensen kon doen, was mij niet duidelijk. Toch was het alsof alleen al de aanwezigheid van de man een kalmerend effect had. Zelfs de roze baby hield op met huilen. De jongen die sinds de botsing aan één stuk door had zitten vloeken, brulde nog een laatste: ‘Dat werd godverdomme tijd, dat er iemand kwam! Holy fuck!’ Toen werd hij stil.

Zelf viel ik wellicht in slaap. Misschien was ik echt bezig dood te vriezen. Ik had in elk geval geen last meer van de kou. Ik heb over zulke omstandigheden gelezen. Hoewel ik niet wil beweren dat ik de behaaglijke, sluimerende warmte voelde die volgens zeggen de bevriezingsdood inleidt, was ik in elk geval gestopt met klappertanden. Het was alsof mijn lichaam besloten had van strategie te veranderen. Het wilde niet langer vechten en rillen. In plaats daarvan voelde ik hoe spier na spier toegaf en ontspande. In ieder geval in dat deel van mijn lichaam waar ik nog steeds gevoel in heb.

Ik weet niet zeker of ik in slaap viel.

Maar ik heb wel een stukje gemist. De reddingsman moest al vrij veel mensen geholpen hebben toen ik opschrok.

‘Caramba...’ Hij stond over me heen gebogen. Zijn adem brandde tegen mijn wang en ik geloof dat ik glimlachte. Even later zat hij op zijn hurken mijn knieën te bestuderen. Of eigenlijk mijn scheenbeen, zoals ik al snel te weten kwam.

‘Ben je verlamd? Zijn je benen verlamd? Was dat al zo, bedoel ik?’

Ik had geen zin om te antwoorden.

‘Johan!’ brulde hij plotseling, zonder op te staan.

‘Johan! Kom hier!’

Hij was dus niet langer alleen. Ik hoorde motorgedreun door de storm heen en met de windvlagen kwam er een vage geur van uitlaatgassen naar binnen. Het gedreun kwam en ging, werd steeds harder om vervolgens te verdwijnen en ik concludeerde dat er een aantal sneeuwscooters heen en weer reed. De man die Johan heette, knielde en krabde in zijn baard toen hij zag waar zijn kameraad naar wees.

‘Er steekt een skistok in je scheenbeen,’ zei hij uiteindelijk.

‘Wat?’

‘Er steekt een skistok dwars door je scheen heen.’ Met een scheefhoofd keek hij gefascineerd naar mijn been.